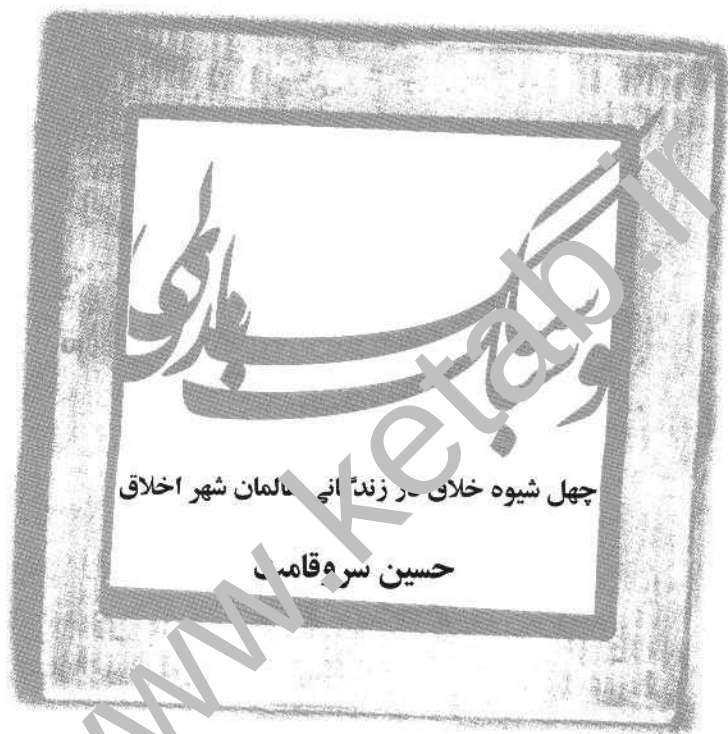




کتاب اندیشه

## سبک‌بالی و سبک‌باری

چهل شیوه خلاق در زندگانی عالمان شهر اخلاق

حسین سروقامت

ناشر: انتشارات مسجد مقدس جمکران

همکاری انتشارات کانون اندیشه جوان

ترجیح جلد: سید ایمان نوری نجفی

چاپ اول: ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۱۰۰۰ تومان

طبع: وفا



میرشنامه: سروقامت، حسین، ۱۳۹۳

عنوان و نام پدیدآورندگان: سبک‌بالی و سبک‌باری (چهل شیوه خلاق در زندگانی عالمان شهر اخلاق) / حسین سروقامت .

مشخصات نشر: قم: مسجد مقدس جمکران، ۱۳۹۴. مشخصات ظاهری: ۶۴ ص.

قیمت: ۸۰۰۰۰ ریال شابک: 978-964-973-372-2

وضعیت فهرست‌نویسی: فبیای مختصر.

شماره کتابشناسی ملی: ۳۷۸۴۹۷۷

آدرس انتشارات مسجد مقدس جمکران:

قم: روبروی درب شش مسجد مقدس جمکران - صندوق پستی ۶۱۷

تلفن: ۳۷۲۵۳۷۰۰ - ۰۲۵ - ۳۷۲۵۳۳۴۰ - ۰۲۵

آدرس انتشارات کانون اندیشه جوان:

تهران: تقاطع بزرگراه شهید مدرس و خیابان شهید بهشتی، پلاک ۵۶

تلفن: ۸۸۵۰۵۴۰۲ - ۸۸۵۰۳۳۴۱

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

|         |                            |
|---------|----------------------------|
| ۵.....  | فهرست                      |
| ۹.....  | پیشگفتار                   |
| ۱۳..... | اشاره                      |
| ۱۷..... | ۱. سبک‌بالی و سبک‌باری     |
| ۲۱..... | ۲. نمی‌خواهم مرجع شوم!     |
| ۲۵..... | ۳. از ایران تا واتیکان     |
| ۲۹..... | ۴. عالم شهر اخلاق          |
| ۳۳..... | ۵. حجت‌موجه                |
| ۳۷..... | ۶. دستی برای دستگیری!      |
| ۴۱..... | ۷. به عمل کار بر آید!      |
| ۴۵..... | ۸. از آن دست که می‌پروردم  |
| ۴۹..... | ۹. علاج واقعه پیش از وقوع! |
| ۵۳..... | ۱۰. اجزای یک دنیای خوب!    |
| ۵۷..... | ۱۱. روز دهم!               |
| ۶۱..... | ۱۲. بیکی از شیراز          |
| ۶۵..... | ۱۳. درسی از مردمک چشم      |

۱۴. از صدف یاد گیر! ..... ۶۹
۱۵. از خدا حیا نمی‌کنی؟ ..... ۷۳
۱۶. آنجا که عقاب پر بریزد ..... ۷۷
۱۷. افلاطون و حقیقت ..... ۸۱
۱۸. وزیر هلاکو خان مغول ..... ۸۵
۱۹. کام شیرین! ..... ۸۹
۲۰. فردی مس برین جایم بود! ..... ۹۳
۲۱. سیری در آسمان‌ها ..... ۹۷
۲۲. درست - ط - ال ..... ۱۰۱
۲۳. مأموریت ..... ۱۰۵
۲۴. شادابی دل‌های خست ..... ۱۰۹
۲۵. آن مس همت‌پرست ..... ۱۱۳
۲۶. رمزگشایی از سخن انیشتین ..... ۱۱۷
۲۷. بوی پیراهن یوسف ..... ۱۲۱
۲۸. تصویر آن سه تن! ..... ۱۲۵
۲۹. فلان فلان شده ..... ۱۲۷
۳۰. پاسخ دندان‌شکن ..... ۱۲۹
۳۱. نکند همین باشد! ..... ۱۳۱
۳۲. حاجت سوم ..... ۱۳۵
۳۳. زندگی در دقیقه نود ..... ۱۳۹
۳۴. عیار سنجش انسان ..... ۱۴۳
۳۵. پس غربت شما کو؟ ..... ۱۴۷
۳۶. فقط سه تا نیم‌قرانی ..... ۱۵۱
۳۷. صد چلچراغ داری! ..... ۱۵۳

۳۸. یک حرف بس است! ..... ۱۵۵
۳۹. جهانی است بنشسته در گوشه‌ای! ..... ۱۵۷
۴۰. آی بیکار شوی مقدس! ..... ۱۵۹
- کتابنامه ..... ۱۶۱

## پیشگفتار

کتاب حاضر برصد است تا با زبانی نو و جذاب، برخی خصوصیات اخلاقی عالمان دین را به نژاد و الگوهای جامعه به شمار می‌روند و زندگی آنان سرشار از صفات پسندیدنی است که برای مردم هر دیاری دلچسب و دلنشین است. به نسل جوان بشناساند؛ خصوصیات که شاید در گوشه و کنار شنیده شده، اما سبک نگارش این اثر، ویژه خاصیت کاربردی آنها می‌تواند به نوعی ذهن جوان را به خویش معطوف کند.

اثر حاضر محصول تلاش گروه سنت‌ها - روی مرکز پژوهش‌های جوان است. این مجموعه، شاخه‌ای از شاخسار بی‌روبار پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی است<sup>۱</sup> که با گروه‌های علمی «بینش‌ها»، «اندیشه‌ها»، «مطالعات فرهنگی و اجتماعی»، «نظام‌ها و مطالعات انقلاب اسلامی»، «انقلاب تربیت

---

۱. پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی با توجه به بایستگی تحقیقات دقیق و منسجم، نظریه‌پردازی و نوآوری پیرامون زیرساخت‌های اندیشه دینی و نظامات اجتماعی مبتنی بر آن و پرداخت علمی و روزآمد به حوادث واقعه فکری و صیانت از هویت فرهنگی و سلامت فکری افشار تحصیلکرده و نسل جوان کشور، به عنوان نهادی علمی - پژوهشی و آموزشی، دانشگاهی و حوزوی در سال ۱۳۷۳ تأسیس شد. این پژوهشگاه دارای شخصیتی حقوقی مستقل و در حکم نهاد عمومی و غیردولتی و غیرانتظامی است که در قالب چهار پژوهشکده حکمت و دین‌پژوهی، نظام‌های اسلامی، فرهنگ و مطالعات اجتماعی و دانشنامه‌نگاری دینی و همچنین مرکز پژوهش‌های جوان فعالیت می‌کند.

و روان‌شناسی»، «سنت‌های حوزوی و آداب طلبگی» و «ادب و هنر» به افق‌های پیشرو و گام‌های پیشرو در عرصه فرهنگ جامعه اندیشیده و آثار مفیدی به ثمر نشانده است.

رشد و شکوفاندن باورها و گرایش‌های دینی؛ معرفی الگوهای مطلوب بنابر دینی؛ پاسخ به نیازها و خواسته‌های جوانان در زمینه‌های دینی، فرهنگی و اجتماعی از برجسته‌ترین اهداف فراوری مرکز است تا با رصد شرایط روز جامعه به صیقل موضوعات ضروری دست بزند و پژوهش‌هایی مفید بیافریند. مرکز پژوهش‌ها، جوان در چهار سطح جوان؛ دانشجو؛ اندیشه و طلبه به تولید آثاری علمی و آرایه‌های گوناگون مشغول است:

۱. «کتاب جوان» برای خدایان جوانی تهیه می‌شود که ۱۷ تا ۲۴ ساله‌اند و دوره متوسطه تحصیلی را سپری کرده‌اند.
۲. «کتاب دانشجو» مربوط به جوانان دانش‌پژوه در مقطع کاردانی و کارشناسی است که به طور معمول ۱۸ تا ۲۶ سال سن دارند.
۳. «کتاب اندیشه» برای جوانانی نگاشته می‌شود که پویایی فکری خویش را تعالی بخشیده و بر فرازی فراتر از مقطع کارشناسی گام نهاده‌اند و به طور معمول کمتر از ۲۸ بهار را تجربه کرده‌اند.
۴. در نهایت «کتاب طلبه» با جوانانی سخن می‌گوید که سال‌های نخست و سطوح میانی علوم حوزوی را می‌گذرانند.

کتاب پیشرو؛ از آثار سطح «کتاب طلبه» این مرکز است.

این مرکز با قدردانی از آقای حسین سروقامت صاحب آثاری چون شرط بلاغ، می‌شکنم در شکن زلف یار و غدیر؛ پیوند آسمان و ... برای ارائه این اثر، ضمن تشکر از شورای علمی گروه، تلاش مجدانه مدیر گروه سنت‌های حوزوی

و آداب طلبگی حجة الاسلام آقای محمدحسین پورامینی و همکاری ارزیابان گرامی حجة الاسلام آقایان علی اصغر همتیان و علی اصغر سهرابی را ارج نهاده، صمیمانه در انتظار و پیشنهادهای خوانندگان تیزبین مان نشستیم.

مرکز پژوهش های جوان

www.ketab.ir

## اشاره

ناگهان قفا برده، ترگی را می‌گشاید

آن که در دستش کلید شهر پرآینه دارد

قبصر امین‌پور

ملت‌ها نیز مانند انسان‌ها، گدازش یافته‌اند و گاهی عقب‌مانده! هر چند معیارهای عقب‌ماندگی و رشدیافتگی متفاوت‌اند و هر چند گاهی این دو ظاهرند و آشکار، گاهی پیچیده در لایه‌های مات و پنهان؛ اما ظاهراً در اصل این موضوع که آدم‌ها و ملت‌ها متصف به این صفات‌اند، تردیدناپذیر است. اما هر یک از این دو صفت، علامات و نشانه‌هایی دارند که بر اهل فن پوشیده نیستند.

از نشانه‌های عقب‌ماندگی و رشدنیافتگی آغاز کنیم که سرچشمه همه نکیته‌ها و بدبختی‌ها اینجاست.

ملت‌ها وقتی به منجلاب فساد و تباهی می‌افتند که به رفاه‌زدگی و راحت‌طلبی عادت کنند. این اولین نشانه یک ملت عقب‌مانده است.

به تعبیر زیبای نیمتاج خانم سلماسی، شاعر شجاع و بی‌باک عصر قاجار:

قانون خلقت است که باید شود ذلیل

هر ملتی به راحتی و عیش خو کنند

نشانه دیگر، بی‌خبری و غفلت از سرمایه‌هاست؛ سرمایه‌هایی که چون رگه‌های طلا و نقره در ریشه و باطن همگان هستند، اما به اکتشاف و استخراج نیاز رند: «الناس معادن كمعادن الذهب والفضة»<sup>۱</sup>

اگر قاره آفریقا را سرزمینی می‌دانند که مردم آن روی گنج زندگی می‌کنند و از گرسنگی می‌میرند به همین دلیل است!

همان مصوفی که شعر شگرف مسیح کاشانی، شاعر و طبیب دوره صفوی نیز به زیباترین وجهی بیان شده است:

جان ما در دل و ما در پی جان می‌گیریم

یار در خانه و ما گرد جهان می‌گردیم

و نشانه سوم، جابه‌جایی نقش‌ها و الگوها. همان که در ادبیات تمثیلی ما زوال قدرت و شوکت اسکندر بسته به اوست.

سپردن کارهای بزرگ به آدم‌های کوچک و کوه‌های خرد و ناچیز به انسان‌های بزرگ و والا.

و همان که به کوچ خورشید از سرزمین‌های آفتابی می‌انجامد:

آفتاب در حال غروب است، از سرزمینی که در آن روز به روز سایه آدم‌های کوچک بزرگ‌تر می‌شود.

۱. محمدبن یعقوب کلینی؛ الکافی؛ ج ۸، ص ۱۷۷.

باید دل‌های ما از هراس لبریز شود که روزی خدای ناکرده هنریشان و فوتبالیست‌ها و... جای دانشمندان و فرهیختگان را بگیرند.

خود صحنه‌داری کنند و آنان را به حاشیه برانند!

اما آن از همه اینها بگذریم - که تلنگراند و تلنگر همواره نویدبخش بیداری - رشدیافتگی ملت‌ها نیز علامات و نشانه‌هایی دارد که از جمله آنها وجود الگوهای برتر و رهسپار مردم به راه و روش آنهاست.

... و دانشمندان هر جامعه‌ای، ارزشمندترین الگوهای آن جامعه‌اند.

سخن اشرف خلائق حضرت محمد ﷺ همچون درّ و گوهر می‌درخشد که فرمود: «علماء امتی الفضل من انبیاء و اسرارها»<sup>۱</sup>

دانشمندان امت من برتر از پیامبران منی هستند.

زیرا آنان وظیفه رهبری مردم را بر دوش دارند، پیامبر و اهل بیت او تأسی می‌کنند و قرآن را که بالاترین کتاب آسمانی است، دایم هدایت خویش قرار داده‌اند.

همچنین زندگی آنان سرشار از صفات و خصوصیات است که برای مردم کوچک و بازار دلچسب و دلنشین است؛ صفاتی چون اخلاق شایسته، بصیرت، تقوا و پرهیزگاری، انسانیت و ارزش‌های انسانی، سخاوت و گذشت و ویژگی‌های دیگری که از ایمان عمیق قلبی آنان به خداوند بزرگ سرچشمه می‌گیرد.

۱. شیخ مفید؛ *اوائل المقالات*؛ ص ۱۷۸.

سرگذشت بزرگان و دانشمندان در کتاب‌های مختلف نگاشته شده و در دسترس همگان هست، اما کتابی که با چنین رویکردی به زبان روان و برای جوان نگاشته شده باشد چون کبریت احمر است، کمیاب و دست‌نیافتنی!

در کتاب حاضر تلاش مبارکی شکل گرفته تا به قداست عدد چهل، به همین تعداد برداشت اخلاقی و تربیتی از زندگی دانشمندان بزرگ ما مطرح شود.

نویسنده کوشیده است جز بیان این موارد، به کار فرآوری آنها نیز دست یازد. متن را با مذاق جوان امروزی سازگار کند.

این حکایت‌ها و روایت‌ها از میان صدها مطلب شنیدنی و خواندنی انتخاب شده‌اند تا نوعی آشنایی شیرین، ستقیم، شیرین و جذاب را مطرح کنند.

تا به درک این محاکمه که کند که اگر سلمان را شناختی، اندکی به زوایای وجودی پیامبر دست یافته‌ای و مالک اشتر را فهمیدی، قدری گوهر وجود علی را شناخته‌ای!

و ذهن مخاطب را درگیر کنند که ادرء ما دانشمندان مکتب اینها هستند، آورنده این مکتب کیست و اهل بیت او کیان‌اند!

و من اگر به انجام چنین امری توفیق یابم، گمار می‌کنم اندکی از مسئولیت خویش را به انجام رسانده‌ام.

از همه عزیزانی که مرا در نشر این اثر یاری دادند، سپاسگزارم و امیدوارم خداوند این تلاش و کوشش را بپذیرد و توشه روز واپسین ما قرار دهد.